

**Decreasing incidence and changing pattern of childhood fractures:
A population-based study**

Mervi Mäyränpää¹, Outi Mäkitie², Pentti Kallio¹

***J Bone Miner Res*, julkaistu verkossa 18.6.2010**

Lasten luunmurtumien ilmaantuvuus pienentynyt

Lasten luunmurtumien ilmaantuvuus on pienentynyt lähes viidenneksellä kahdenkymmenen viime vuoden aikana. Eniten murtumat ovat vähentyneet 10–13-vuotiailla tytöillä ja pojilla.

Eräiden ulkomaisten tutkimusten mukaan lasten murtumien ilmaantuvuus on suurentunut. Murtumien määrä ja ominaisuudet vaihtelevat kuitenkin alueittain kulttuurin, ilmaston ja vapaa-ajan harrastusten mukaan.

Tämän väestöpohjaisen tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa lasten murtumien ilmaantuvuutta Suomessa sekä selvittää, miten se on muuttunut ajan kuluessa. Tutkimuksessa kerättiin tiedot kaikista alle 16-vuotiaille helsinkiläislapsille vuonna 2005 sattuneista murtumista. Murtumat vahvistettiin röntgenkuvista, ja lasten vanhemmilta kysyttiin vamman laadusta ja aiempien murtumien määrästä. Saatuja tuloksia verrattiin vuosina 1967, 1978 ja 1983 kerättyihin vastaavankaltaisiin tietoihin.

Vuonna 2005 helsinkiläislapsilla todettiin lähes 1400 luunmurtumaa. Murtumien ilmaantuvuus oli 163 kymmentätuhatta lasta kohden. Poikien murtumariski osoittautui lähes kaksinkertaiseksi tyttöjen riskiin verrattuna. Kummallakin sukupuolella ilmaantuvuus oli huipussaan nopeimman pituuskasvun aikaan, tytöillä kymmenen vuoden ja pojilla 14 vuoden iässä.

Suurin osa murtumista oli seurausta vähäisestä vammasta, ja suurienergiaiset vammat

selittivät vain 2 %. Murtumista 73 % sijaitsi yläraajoissa, 22 % alaraajoissa ja 5 % kallossa, selkärangassa tai lantion alueella. Suurimmalla osalla lapsista kyseessä oli ensimmäinen murtuma.

Aikakaasivertailussa ilmeni, että lasten murtumien ilmaantuvuus suureni 24 % 1960- ja 1980-luvun välillä mutta pieneni 18 % 1980-luvulta 2000-luvulle. Eniten vähenivät käsi- ja jalkamurtumat sekä 10–13-vuotiaiden murtumat. Yllättävää oli, että vaikka murtumien ilmaantuvuus kokonaisuudessaan pieneni, kyynärvarren ja olkavarren murtumat yleistyivät kolmanneksella.

Nyt saadut tulokset tuovat tärkeää uutta lisätietoa lasten murtumista. Tuloksia voidaan hyödyntää muun muassa vammojen ehkäisyssä ja terveydenhuollon resurssien kohdentamisessa. Tulevissa tutkimuksissa tulisi selvittää syitä nyt havaittuihin epidemiologisiin muutoksiin sekä niiden yhteyttä lasten liikunnallisuuteen ja luuston terveydentilaan. ■

¹HYKS Lasten ja nuorten sairaala, lasten ortopedia; ²HYKS Lasten ja nuorten sairaala, lasten endokrinologia